

Intervenció del MHP Salvador Illa al Premi Internacional Catalunya

Barcelona, 03 de desembre de 2024

Senyor Maalouf i senyora André Maalouf, benvinguts a Barcelona, capital de Catalunya. És un honor per nosaltres la seva acceptació del Premi Internacional Catalunya per la seva contribució al pensament, per actuar i per reflexionar també, per la seva defensa dels valors humanistes, per la seva defensa de la moral, de l'ètica, de la lògica de la cooperació davant la lògica de la confrontació.

Gràcies de nou per la seva presència i acceptació del premi. Gràcies senyor Amin Maalouf també un cop més per les seves enlluernadores paraules. Enlluernadores en el sentit literal del terme; és a dir, que omplen de llum un món sovint enfosquit per l'odi, per la incomprensió i per la intolerància.

Vull també agrair les paraules de la glossadora i traductora, la senyora Anna Cassasas, que faig extensiva a tots els traductors de l'obra d'Amin Maalouf, sense els quals milers de lectors i de lectores catalanes no podrien gaudir-ne. Gràcies a ells, avui Amin Maalouf és un dels escriptors més llegits i estimats a casa nostra.

El Premi Internacional Catalunya va començar l'any 1989 amb la concessió al filòsof austríac Karl Popper. El mateix any de la caiguda del mur de Berlín. 35 anys després, el Premi Internacional Catalunya recau en un escriptor, Amin Maalouf, que al llarg de la seva vida també ha volgut enderrocar els murs que massa sovint s'alcen entre identitats, llengües, religions o països.

La pregunta que em sorgeix és si en el nostre món d'avui no estem tornant a alçar nous murs que imaginàvem ja enderrocats. Si més no, i malgrat tot el dolor patit, avui sembla que Beirut, ciutat natal del nostre premiat i de la seva esposa, pot respirar una mica alleugerida per l'alto al foc entre Israel i el Líban.

Conflictes i esperances. La doble mirada d'Amin Maalouf, com a pensador i periodista, li ha permès transmetre'ns com ningú aquesta contradicció. Alhora, les seves obres –novel·les i assaigs- conformen un llegat per entendre el món contemporani i, alhora, trobar un pont entre cultures en temps convulsos.

Conflictes i esperances. Identitats i cultures. Orient i Occident. Tots ells amb un espai de trobada: el mar Mediterrani. Avui celebrem la figura d'un escriptor que ha sabut escoltar, interpretar i donar veu als corrents del Mare Nostrum, a la seva història i, sobretot, a la seva humanitat.

Per això, Catalunya, com a país d'ànima mediterrània, s'ha sentit identificat amb els valors humans de l'obra d'Amin Maalouf.

Una relació que ve, per cert, de lluny: Premi Terenci Moix per Òrigines (Orígens) el 2005, Doctor honoris causa per la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona el 2006, Premi Princesa d'Astúries més recentment. I que avui culminem amb aquest Premi Internacional Catalunya.

Voldria destacar les paraules del jurat del Premi que comparteixo plenament en afirmar que l'obra d'Amn Maalouf està "amarada d'un sentit ètic profund". És aquest mateix sentit ètic el que avui ens toca a nosaltres revisar si volem que el Mediterrani torni a ser un espai de pau, d'intercanvi i de convivència.

En un dels seus assajos, "El naufragi de les civilitzacions", Maalouf ens recorda que a principis del segle XX, en una part d'aquesta Mediterrània, el Llevant, vam viure un moment únic de diàleg i efervescència cultural.

Aquest Llevant evocat per Maalouf com el "conjunt de llocs on les antigues cultures de l'Orient mediterrani es tractaven d'igual a igual amb les més joves, d'Occident", ens impulsa a creure que un Mediterrani basat en la convivència i l'esperança no és només una utopia. Tampoc no és només un objectiu assolible. Sinó un deure col·lectiu que tenim amb les generacions futures.

Per aconseguir-ho Amin Maalouf ens dóna una primera clau. En el món d'avui, les divisions abans ideològiques s'han convertit en divisions identitàries. En paraules del propi autor: "som presoners dels conceptes tribals de la identitat, de la nació, de la religió o al seguir glorificant l'egoisme sacre" (Naufragi de les civilitzacions).

Aquesta reflexió ressona profundament a la Gaza devastada per les bombes, però també ben a prop nostre. No ens equivoquem: la nostra societat també està sotmès al perill del tribalisme, de la por a l'altre i de l'aïllament.

Tan sols cal llegir la premsa o veure la configuració dels nostres parlaments democràtics, on els discursos d'odi hi han trobat representació. Per tant, no val tancar els ulls. Cal parlar clar i actuar amb intel·ligència per a desactivar-los.

Tingue-m'ho clar: acollir i integrar persones immigrades no només no posa en risc la identitat de qui acull, sinó que l'enriqueix. Aquesta és la història de Catalunya, la més recent i la més antiga. Hem sigut i seguirem sent una terra d'acollida.

A Catalunya, com a Espanya i a Europa, les persones migrades d'altres països realitzen un paper clau en la nostra cohesió social i el nostre progrés ja que sovint exerceixen les professions més dures com ara la construcció, l'agricultura, l'hosteleria o tenir cura dels nostres familiars.

Ara bé, amb els discursos no hi ha prou. Calen polítiques aterrades a la realitat global i local. El fenomen migratori augmentarà degut als efectes del canvi climàtic i dels conflictes bèl·lics. La solució passa per més cooperació amb els països d'origen, més desenvolupament conjunt i més reducció de les desigualtats. I, alhora, polítiques socials de primera magnitud en els nostres propis barris i ciutats més vulnerables per desmuntar una a una les mentides sobre la realitat de la immigració.

L'obra d'Amin Maalouf ens ofereix també solucions i esperança: la de l'acció col·lectiva i la necessitat de construir una civilització planetària. Una nova civilització capaç d'unir totes les comunitats en uns objectius comuns, on els valors de convivència i respecte siguin la base d'un futur millor.

Una civilització planetària s'ha de fonamentar en les aspiracions universals que comparteixen totes les cultures de la Mediterrània i més enllà: una vida digna per a tothom, la garantia que els nostres fills puguin accedir a una educació de qualitat, que els governants respectin els seus pobles, i que el benestar humà prevalgui per sobre dels interessos particulars.

Senyor Maalouf: acceptem, amb humilitat i determinació, el testimoni que ens llença als governants: tenim l'obligació tots i totes de contribuir a fer que aquest nou món que ha de sorgir sigui un món d'esperança. Ens urgeix a actuar amb valentia per fer realitat un futur millor. Aquest és el missatge que ens interpel·la i que recollim avui.

Tenim molt clar que no abandonarem als qui més pateixen a la ceguesa i la injustícia de la guerra. Catalunya està i estarà en la primera línia de la solidaritat internacional, en la defensa del dret i de la diplomàcia enfront dels qui volen fer prevaldre la força.

Li agrairé, senyor Maalouf, que hagi assumit el difícil paper de l'intel·lectual, que no consisteix només a analitzar el món amb rigor, sinó també a interpel·lar-nos i a fer-nos obrir els ulls a les seves realitats per complicades que siguin, sense caure en el paternalisme. Però que, alhora, ens recorda que no podem sucumbir a la desesperança.

Em permeto, per acabar, també a fer una invitació a sortir als nostres carrers amb una mirada renovada i adonar-nos que la riquesa de l'ésser humà és poder tenir diverses identitats. Nosaltres en som un bon exemple: som catalans, balears, occitans, valencians, espanyols, francesos...identitats que formen part alhora de la nostra identitat.

Desitjo que amb aquest Premi, a partir de demà, el llibres del senyor Maalouf s'esgotin a les llibreries catalanes. Aquesta serà la millor senyal per a l'esperança, perquè sovint la pau, la convivència, comencen per una cosa tan senzilla, però alhora poderosa com una paraula.

Moltes gràcies i felicitats. Costat o intentar estar sempre al costat del bon periodisme. Molt bona nit a tothom.